

Sygn. akt II Ca 125/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marzenna Ernest
Sędziowie:	SSO Violetta Osińska (spr.) SSO Dorota Gamrat - Kubeczak
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 października 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **T. F.**

przeciwko **Gminie M. S.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionych przez powódkę i pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie

z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt I C 933/12

1. **oddala obie apelacje;**

2. **zasądza od powódki T. F. na rzecz pozwanej Gminy M. S. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 125/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt I C 933/12, Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powódki T. F. kwotę 947 zł (punkt I.), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt II.), zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2 184 zł tytułem kosztów procesu (punkt III.), zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 265,68 zł brutto tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (punkt IV.) przyznał radcy prawnemu P. B. od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie kwotę 2686,32 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (punkt V.); nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie kwotę 48 zł tytułem kosztów sądowych (punkt

VI.), nakazał pobrać od powódki z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 473 zł tytułem kosztów sądowych.

Sąd I instancji oparł powyższe rozstrzygnięcie na następującym stanie faktycznym i prawnym:

Właścicielem lokalu w S. przy ul. (...) od 2007 r. jest T. F.. Obecnie w lokalu mieszkają poza powódką jej córka O. K. (1) wraz z dwoma małoletnimi córkami W. i J. K.. Wyrokiem zaocznym z dnia 12 maja 2008 r., wydanym w sprawie I C 1628/07 Sąd Rejonowy w Szczecinie nakazał O. K. (1), aby opróżniła i wydała T. F. ww. lokal mieszkalny w stanie wolnym od osób i rzeczy, ustalając, iż nie przysługuje jej uprawnienie do lokalu socjalnego. Wyrok uprawomocnił się w dniu 03 czerwca 2008 r. Wyrokiem zaocznym z dnia 11 marca 2011 r. wydanym w sprawie I C 2125/10 Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie nakazał małoletnim W. i J. K. opróżnienie lokalu i wydanie go T. F. w stanie wolnym od osób i rzeczy, ustalając iż przysługuje im uprawnienie do lokalu socjalnego. Wyrok uprawomocnił się 25 marca 2011 r. Pismem z dnia 3 września 2012 r. Gmina M. S. złożyła O. K. (1), w tym jako przedstawicielowi ustawowemu W. K. i J. K. ofertę zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego przy ul. (...) w S.. W ofercie wskazano, iż lokal składa się z 1 pokoju o pow. 15 m², skrytki o pow. 1,93 m² oraz wc usytuowanego poza lokalem, o ogólnej powierzchni lokalu (...) m². O. K. (1) została poinformowana, iż w celu złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia oferty powinna się stawić w siedzibie (...) w terminie 14 dni od otrzymania oferty. Przesyłka zawierająca ww. ofertę została wysłana do O. K. (2) na adres zajmowanego przez nią i córki lokalu w dniu 7 września 2012 r., 10 września 2012 r. była awizowana a 25 września 2012 r. jako niepodjętą zwrócono ją nadawcy. T. F. została w dniu 6 września 2012 r. poinformowana o fakcie złożenia oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego i otrzymała kserokopię pisma kierowanego do O. F.. W piśmie z dnia 11 września 2012 r. kierowanym do pozwanej, powódka oświadczyła, iż w imieniu własnym oraz rodziny K. odmawia przyjęcia oferty zawarcia umowy najmu ww. lokalu socjalnego, gdyż lokal ten nie nadaje się do zamieszkania przez dzieci. Pismem z dnia 14 grudnia 2012 r. pozwana wskazała, iż zaoferowany lokal spełnia warunki lokalu socjalnego. T. F. po uzyskaniu informacji o złożeniu przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego nie wystąpiła o nadanie klauzuli wykonalności na wyroki eksmisyjne.

Wysokość czynszu rynkowego, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu części lokalu mieszkalnego zajętej przez O. K. (1) i jej córki wynosi 947 zł miesięcznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo okazało się uzasadnionej jedynie w niewielkim zakresie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż materialnoprawną podstawę roszczenia powódki stanowił art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (dalej: u.o.p.l.) w zw. z art. 417 k.c. Stosownie do dyspozycji art. 18 u.o.p.l., jeżeli gmina nie dostarczyła lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku, właścicielowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze do gminy, na podstawie art. 417 k.c. Bezspornym w sprawie było, iż powódka jest właścicielem lokalu przy ul. (...) w S. oraz fakt wydania wyroku z dnia 11 marca 2011 r., którym orzeczono nakaz opróżnienia i wydania lokalu przez dwie małoletnie córki O. K. (1), z jednoczesnym przyznaniem im uprawnienia do lokalu socjalnego, który to obowiązek winna zrealizować pozwana. Strony pozostawały zgodne co do ewentualnej wysokości należnego odszkodowania (tj. 947 zł miesięcznie). Spór dotyczył ustalenia wykonania obowiązku gminy nałożonego w wyroku tj. złożenia oferty lokalu socjalnego. Sąd pierwszej instancji stanął na stanowisku, iż powódce należy się odszkodowanie za niedostarczenie przez pozwaną lokalu socjalnego tylko do czasu złożenia oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Zważył, iż w niniejszej sprawie pozwana zrealizowała swój obowiązek dopiero z dniem 25 września 2012 r., co skutkowało uznaniem za zasadne roszczenia o zapłatę odszkodowania za miesiąc wrzesień 2012 r. Sąd przyjął, iż realizacja tego obowiązku miała miejsce dopiero w tej dacie z uwagi na treść art. 61 § 1 k.c. który stanowi, iż oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Oświadczenia woli pomiędzy nieobecnymi powinny być w zasadzie kierowane do miejsca zamieszkania lub siedziby adresata. Oświadczenia wysłane do tych miejsc uważa się za złożone nawet wówczas, gdy osoba ta pod tym adresem już nie przebywa, ale nie pozostawiła informacji o nowym miejscu swego pobytu. Samo sporządzenie pisma zawierającego oświadczenie woli nie może być uznane za złożenie oświadczenia woli

w rozumieniu art. 61 k.c., chociażby nawet istniała możliwość faktycznego zapoznania się z treścią oświadczenia przez adresata, o ile nie nastąpiło przekazanie tego pisma z zamiarem wywołania skutków prawnych. Z punktu widzenia skuteczności oświadczenia woli nieistotne jest to, czy i kiedy adresat zapoznał się z jego treścią. Wystarczające jest, że oświadczenie woli doszło do niego w sposób stwarzający mu realną możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia. Sąd Rejonowy przywołał pogląd dotyczący doręczeń dokonywanych za pośrednictwem poczty, z którego wynika, że jeżeli treść oświadczenia woli składanego innej osobie zawarta jest w piśmie przesłanym pocztą, a przesyłka pozostawiona zostanie w urzędzie pocztowym z powiadomieniem o tym adresata, dojście oświadczenia do wiadomości tej osoby w rozumieniu art. 61 k.c. następuje z chwilą doręczenia pisma w dniu przyjętym analogicznie do daty doręczenia pisma sądowego w trybie art. 139 § 1 k.p.c. Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy stwierdził, iż do dnia 25 września 2012 r. O. K. (1) miała realną możliwość zapoznania się z ofertą zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, gdyż pismo zostało skierowane według oznaczenia jej adresu zamieszkania, zostało awizowane i do dnia zwrotu przesyłki O. K. (1) mogła się zapoznać ze złożoną ofertą. Tym samym dzień 25 września 2012 r. uznał za dzień złożenia oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Zdaniem Sądu Rejonowego żądanie odszkodowania za nie dostarczenie lokalu socjalnego za miesiąc wrzesień 2012 r. jest uzasadnione, natomiast za dalsze miesiące, tj. od października 2012 r. do 16 lipca 2013 r. jest niezasadne, gdyż pozwana zrealizowała nałożony na nią obowiązek. Sąd zauważył, iż pozbawiony znaczenia prawnego jest fakt skierowania przez powódkę do pozwanej pisma, w którym odmówiła ona zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Skoro oferta ta nie była kierowana do powódki lecz do O. K. (2), to przekonanie powódki co do standardu lokalu socjalnego nie może mieć wpływu na stosunki między pozwaną a O. K. (1) jako adresatem oferty.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu, zawartego w punktach III i IV wyroku Sąd Rejonowy wskazał art. 100 k.p.c. W punkcie V wyroku Sąd przyznał na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika powódki wynagrodzenie odpowiadające 91 % należnego mu wynagrodzenia, tj. w tej części, w które powódka przegrała proces i nie jest zobowiązana do jego pokrycia. O kosztach sądowych Sąd rozstrzygnął w pkt VI i VII w oparciu o art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku wywiodły obie strony postępowania.

Pozwana zaskarżając go w części, tj. co do pkt I ponad kwotę 789 zł, pkt IV oraz VI. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 789 zł oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

Zaskarżonemu orzeczeniu pozwana zarzuciła naruszenie art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów w zw. z art. 417 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż pozwana zobowiązana jest do naprawienia szkody z tytułu nie dostarczenia O. K. (1) oraz jej małoletnim córkom lokalu socjalnego za cały miesiąc wrzesień 2012 r., podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w dniu 25 września 2012 r. pozwana złożyła ww. ofertę zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, zwalniając się z obowiązku naprawienia szkody za pozostały okres objęty pozwem. W uzasadnieniu apelująca podniosła, iż nie sposób zgodzić się z rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji zasądzającym na rzecz powódki odszkodowanie za pełny miesiąc września 2012 r. W sytuacji, gdy pozwana wywiązała się z nałożonego na nią obowiązku w dniu 25 września 2012 r., wysokość należnego powódce odszkodowania wymagała zdaniem apelującej pozwanej, proporcjonalnego pomniejszenia o pozostałe dni września 2012 r., ponieważ w tym zakresie pozwana nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła również powódka zaskarżając go w części, tj. co do pkt II, III i VII. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm prawem przewidzianych. Zaskarżonemu orzeczeniu powódka zarzuciła naruszenie:

1) art. 75 Konstytucji i art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów oraz art. 61 k.c. poprzez ich niezastosowanie lub błędną wykładnię, wyrażającą się w przyjęciu, że gmina zwalnia się z odpowiedzialności za niedostarczenie lokalu

socjalnego wraz z upływem terminu do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego wskazanego w jakiegokolwiek ofercie, choćby pozornie spełniającej minimalne wymogi formalne i uznanej za doręczoną w trybie art. 139 § 1 k.p.c.

2) art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że przepis ten powinien zostać zastosowany.

W uzasadnieniu apelująca podniosła, iż gmina zwalnia się z obowiązku przewidzianego w art. 18 u.o.p.l. dopiero w przypadku skutecznego doręczenia oferty, która przedstawia realną możliwość faktycznego skorzystania z niej i w konsekwencji zawarcia umowy stwarzającej możliwość zamieszkania wszystkim osobom objętym przewidywaną eksmisją. Podniosła, że chociaż wyrok eksmisyjny wspomina o trzech osobach, to w rzeczywistości dotyczy on również zamieszkującego z nimi ojca. Co istotne, nie jest to rodzina patologiczna, lecz taka, w której dwoje normalnych rodziców, pomimo posiadanego wykształcenia, nie jest w stanie zapewnić godnego lokum dla siebie i swoich dzieci. W ocenie apelującej, samo przedstawienie oferty nie powinno skutkować zwolnieniem z odpowiedzialności gminy, gdyż druga strona powinna móc się wypowiedzieć co do jej przyszłych warunków mieszkaniowych. W niniejszej sprawie osoby objęte obowiązkiem opuszczenia i opróżnienia lokalu takiej możliwości zostały pozbawione, co wynikało z iluzoryczności samej oferty, jak i faktu zastosowania instytucji doręczenia zastępczego.

Zdaniem powódki, gmina potraktowała matkę z dwójką małoletnich dzieci jak każdorazowy przypadek zaś winna poczynić starania aby doszło do skutecznego przedłożenia oferty, w tym winna dążyć do kontaktu z zainteresowanymi poprzez chociażby wizytę w spornym lokalu. W ocenie powódki postępowanie pozwanej nie może ostać się w świetle art. 5 k.c. Działania gminy powinny dążyć do załatwienia sprawy, a nie na podejmowaniu pozornych działań i arbitralnych rozstrzygnięć, które de facto problemu nie rozwiązują, a skutkują wątpliwym zwolnieniem się z odpowiedzialności gminy za niedostarczenie lokalu, który w minimalnym zakresie zaspokajałby potrzeby czteroosobowej rodziny.

Skarżąca podniosła, iż sąd błędnie orzekając o kosztach procesu nie zastosował przepisu 102 k.p.c., bowiem nie pochylił się nad sytuacją powódki. Tymczasem charakter zgłoszonego roszczenia i jego znaczenie dla strony, w wyniku ewentualnego przyznania racji apelującej pozwoliłoby jej na oddłużenie mieszkania, które ulega systematycznemu zadłużeniu z uwagi na to, że obecni lokatorzy nie poczuwają się do ponoszenia opłat z tytułu jego zajmowania. Zdaniem apelującej, jej sytuacja majątkowa i życiowa nie uzasadniają zastosowania reguł ogólnych w orzeczeniu o kosztach..

Sąd Okręgowy, zważył, co następuje:

Apelacje obu stron okazały się niezasadne.

Sąd Odwoławczy wskazuje, iż w całości podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w tym poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne i rozważania prawne oraz uznaje je za własne, co czyni zbędnym ich powtarzanie.

Jedynie dla porządku godzi się zauważyć, iż w myśl art. 18 ust. 5. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (dalej: u.o.p.l.), jeżeli gmina nie dostarczyła lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku, właścicielowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze do gminy, na podstawie art. 417 k.c.. Z cytowanego przepisu w sposób klarowny wynika, iż gmina ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą względem właściciela lokalu mieszkalnego, jeżeli nie spełni ciężącego na niej obowiązku dostarczenia lokalu socjalnego osobom, wobec których zapadł prawomocny wyrok eksmisyjny. Jak przy tym wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 2012 r. (I CSK 292/12, Lex 1274945), obowiązek gminy, o którym mowa w art. 18 ust. 5 u.o.p.l. „polega na złożeniu oferty wynajęcia lokalu socjalnego spełniającego wymagania określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 tej ustawy osobie, której służy uprawnienie będące korelatem tego obowiązku. Przewidziany w art. 18 ust. 5 powołanej ustawy obowiązek gminy dostarczenia lokalu socjalnego uprawnionej osobie gaśnie z upływem terminu związania gminy skutecznie złożoną ofertą zawarcia z uprawnionym umowy najmu lokalu socjalnego”. W świetle powyższego, warunkiem zwolnienia się gminy z odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 18 ust. 5 u.o.p.l. jest skuteczne przedstawienie osobom zainteresowanym oferty zawarcia umowy

najmu lokalu socjalnego. Co też, jak słusznie stwierdził Sąd pierwszej instancji, pozwana gmina w niniejszej sprawie uczyniła.

Stosownie do dyspozycji art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Prawidłowe skierowanie oświadczenia polega na jego wysłaniu według oznaczenia adresu zamieszkania osoby fizycznej. W razie zwrotu niedostarczonej przesyłki, za chwilę złożenia oświadczenia woli należy uznać moment, w którym korespondencja mogła i powinna być doręczona drugiej stronie. Cytowany wyżej przepis wymaga jedynie, by druga strona miała możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia, nie jest natomiast koniecznym dla przyjęcia skutecznego złożenia oświadczenia woli by w rzeczywistości doszło do odebrania lub odczytania przesłanego oświadczenia przez adresata. W orzecznictwie podkreśla się, iż „odmowa przyjęcia wręczanego pisma, nieodebranie prawidłowo awizowanego listu, nieprzekazanie przesyłki przez dorosłego domownika lub pracownika, nieprzeczytanie lub przypadkowe wykasowanie wiadomości SMS, czy też niewydrukowanie tekstu zapamiętanego przez maszynę faksową - z pewnością nie mogą stanowić powodów dla stwierdzenia, że oświadczenie woli nie zostało złożone. Co więcej, negatywne konsekwencje niemożności skomunikowania się z osobą w miejscach, w których kontakt ten według wszelkiego prawdopodobieństwa powinien być możliwy, obciążają tę osobę, gdyż powinna ona zadbać o zapewnienie możliwości porozumiewania się z nią” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2014 r., I ACa 1481/13, Lex nr 1439302).

Zważyć należało, iż z załączonych do akt rozpoznawanej sprawy dokumentów, których prawdziwość i autentyczność nie była przez strony kwestionowana, wynika jednoznacznie, iż pismem z dnia 03 września 2012 r. pozwana skierowała do O. K. (1), jako przedstawiciela ustawowego małoletnich W. K. i J. K., ofertę zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego położonego w S. przy ul. (...) (k. 47). Powyższe pismo zostało wysłane do O. K. (1) na jej adres zamieszkania, skąd po jego podwójnej awizacji, powróciło do nadawcy (pозwanej gminy) w dniu 25 września 2012 r. z adnotacją „zwrot, niepodjęty w terminie” (k. 48). W tych okolicznościach Sąd Odwoławczy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, iż O. K. (1) do dnia 25 września 2012 r. miała obiektywną możliwość zapoznania się z treścią skierowanego do niej oświadczenia, a okoliczność, iż tego faktycznie nie uczyniła, nie wpływa w jakikolwiek sposób na skuteczność przedstawienia jej przez pozwaną oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Wobec skutecznego złożenia oferty zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego przyjąć należało, iż od tego momentu pozwana zwolniona jest od odpowiedzialności odszkodowawczej względem powódki na podstawie art. 18 ust. 5 u.o.p.l.

Wbrew zapatrywaniu powódki, to na O. K. (1) spoczywał obowiązek dbałości o własne interesy i podejmowania kierowanej doń korespondencji. Skierowanie oferty za pośrednictwem operatora pocztowego listem poleconym stanowi wystarczającą dbałość pozwanej o zapewnienie drugiej stronie zapoznania się z ofertą umowy najmu lokalu socjalnego. Takie działanie pozwanej w żadnej mierze nie narusza normy zawartej w art. 5 k.c. nie jest ono bowiem sprzeczne ani z zasadami współżycia społecznego ani ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Do odmiennej oceny skuteczności złożenia oferty umowy najmu lokalu socjalnego nie mógł doprowadzić również podnoszony przez powódkę zarzut pozorności złożonej oferty. W myśl art. 2 ust. 1 pkt 5 u.o.p.l. przez lokal socjalny należy rozumieć lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Z załączonego do akt niniejszej sprawy pisma pozwanej wynika, iż zaferowany lokal socjalny posiadał ogólną powierzchnię użytkową 16,93 m² (pokój o pow. 15 m² oraz skrytka o pow. 1,93 m²), co przy uwzględnieniu okoliczności, iż dwa wyroki eksmisyjne dotyczyły łącznie trzech osób, w tym dwóm z nich (małoletnim córkom O. K. (1)) przyznano uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego, pozwala stwierdzić, iż powierzchnia tego lokalu odpowiadała wymogom stawianym przez obowiązujące przepisy prawa. Powyższe nie pozwala uznać za zasadne twierdzenia powódki, iż złożone przez pozwaną oświadczenie dotyczące oferty najmu lokalu socjalnego mogło mieć charakter pozorny.

Odnosząc się do zarzutu podniesionego przez pozwaną w wywiedzionej apelacji, a sprowadzającego się do wadliwego w ocenie apelującej obciążenia jej odpowiedzialnością odszkodowawczą względem powódki za cały miesiąc wrzesień

2012 r., w sytuacji gdy do zwolnienia się przez pozwaną z odpowiedzialności przewidzianej w art. 18 ust. 5 u.o.p.l. doszło w dniu 25 września 2012 r., Sąd Okręgowy stwierdził, iż zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Przede wszystkim wskazać należy, iż od dnia w którym doszło do skutecznego złożenia zainteresowanym oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego do końca miesiąca września 2012 r. upłynęło 5 dni. Przy tym w ocenie Sądu drugiej instancji w świetle zasad doświadczenia życiowego nie powinna budzić najmniejszych wątpliwości okoliczność, iż nawet gdyby O. K. (1) przystała na ofertę najmu lokalu socjalnego złożoną przez pozwaną, to niewątpliwie czynności związane z ewentualną przeprowadzką do nowego lokalu mieszkalnego zajęłyby jej kilka dni. W rezultacie, nawet wówczas zainteresowani pomimo formalnego złożenia przez pozwaną oferty pozostawaliby przez te kilka dni w mieszkaniu powódki, co nadal uniemożliwiałoby jej swobodne korzystanie z przedmiotu jej własności. Z powyższych względów przyjąć należało, iż prawidłowo Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanej na rzecz powódki odszkodowanie za cały miesiąc wrzesień 2012 r. w wysokości 947 zł, tym bardziej, iż wysokość odszkodowania z tytułu zajmowania lokalu nie była kwestionowana przez pozwaną, a przy tym wynikała ona z opinii biegłego sądowego.

Nie budzi również zastrzeżeń Sądu Odwoławczego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego. Stosownie bowiem do dyspozycji art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W rozpoznawanej sprawie powództwo zostało uwzględnione jedynie w zakresie 9 % wysokości dochodzonego roszczenia, wobec czego zasadnym było zdaniem Sądu drugiej instancji stosunkowe rozdzielanie między stronami kosztów procesu i nałożenie na powódkę obowiązku zwrotu stronie pozwanej 91 % poniesionych przez pozwaną kosztów postępowania, gdyż w tym stosunku pozwana okazała się stroną wygrywającą w niniejszej sprawie.

Wbrew zapatrywaniu powódki, w ocenie Sądu Odwoławczego, brak był w okolicznościach rozpoznawanej sprawy podstaw do rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu w oparciu o art. 102 k.p.c. w myśl którego, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Należy zauważyć, iż w orzecznictwie przyjmuje się że przy ocenie wystąpienia przesłanek wynikających z ww. przepisu zwykle brane są pod uwagę zarówno takie okoliczności, które odnoszą się do faktów związanych z samym przebiegiem procesu, jak i takie, które dotyczą stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego. Kwalifikacja "wypadków szczególnie uzasadnionych" należy do sądu, który - mając na względzie okoliczności konkretnej sprawy - powinien kierować się poczuciem własnej sprawiedliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2010 r., II CZ 87/09, niepubl.).

Sąd Okręgowy podkreśla stanowczo, iż stwierdzenie istnienia przesłanek uzasadniających zwolnienie strony od kosztów sądowych na podstawie art. 102 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie powoduje automatycznie, iż strona będzie zwolniona od ponoszenia kosztów procesu przeciwnika na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na szczególne okoliczności uzasadniające odstępianie od podstawowej reguły ponoszenia kosztów procesu. Powyższe wynika z faktu, iż przesłanką uzasadniającą zwolnienie od kosztów sądowych jest jedynie zła sytuacja finansowa strony, tymczasem w przypadku art. 102 k.p.c. w orzecznictwie i doktrynie zgodnie przyjmuje się, iż sama zła sytuacja finansowa strony nie jest jeszcze wystarczającym powodem dla odstępiania od obciążania strony przegrywającej spór kosztami procesu strony przeciwnej (vide postanowienie SA w Poznaniu z dnia 5 marca 2014 r., I ACz 294/14, LEX nr 1438132; wyrok SA w Łodzi z dnia 27 listopada 2013 r., I ACa 725/13, LEX nr 1409197, postanowienie SN z dnia 19 września 2013 r., I CZ 183/12, LEX nr 1388472).

W realiach rozpoznawanej sprawy, poza złą sytuacją finansową powódki, która była podstawą do uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych, Sąd Odwoławczy nie dopatrywał się żadnej innej przesłanki uzasadniającej przyjęcie, iż wystąpiły w niej takie wyjątkowe okoliczności, które uzasadniałyby odstępianie od obciążania powódki kosztami procesu strony przeciwnej. Przy przyjęciu powyższej oceny Sąd drugiej instancji uwzględnił również postawę powódki odnośnie realizacji wyroków zaocznych Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 12 maja 2008 r. (sygn. I C 1628/07) oraz Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 11 marca 2011 r. (sygn. I C 2125/10). Pomimo wystosowania przez stronę pozwaną oferty umowy najmu lokalu socjalnego, powódka nie tylko nie podjęła żadnych czynności

zmierzających do nadania wyrokom eksmisyjnym klauzuli wykonalności, ale wręcz podjęła działania opozycyjne, o czym świadczy fakt, iż w piśmie z dnia 11 września 2012 r. odmówiła w imieniu własnym i osób objętych wyrokiem eksmisyjnym przyjęcia oferty pozwanej. Dodatkowo nie uszło uwadze Sądu Odwoławczego, iż wyroki eksmisyjne dotyczą trzech członków rodziny K., tj. córki powódki O. oraz małoletnich wnuczek powódki W. i J.. Z oświadczenia strony powodowej wynika, iż powódka nie wystąpiła o uzyskanie tytułu egzekucyjnego w sprawie opróżnienia lokalu mieszkalnego przez jeszcze jedną osobę zamieszkujejącą wspólnie z O. K. (1) i jej córkami. Z powyższego wynika, iż powódka w istocie nie podejmuje działań celem eksmisji ze swojego mieszkania osób objętych wyrokiem eksmisyjnym a jej aktywna postawa procesowa objawia się wyłącznie w zakresie realizacji jej uprawnienia do otrzymania od pozwanej gminy odszkodowania z tytułu nie zapewnienia osobom objętym wyrokiem eksmisyjnym lokalu socjalnego. Deklarowana przez powódkę powierzchnia zajmowanego przez nią lokalu mieszkalnego stanowi 91,70 m kw. Zagadnienie dotyczące zaniechań powódki w ujęciu oceny podstaw odpowiedzialności pozwanej, zależności roszczenia od złożenia oferty lokalu socjalnego było już przedmiotem badania Sądu w sprawie o sygn. I C 1653/10 Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie. Mimo argumentacji zawartej w pisemnym uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2012r. powódka nadal podtrzymywała stanowisko procesowe w niniejszej sprawie w zakresie roszczenia zapłaty z tytułu odszkodowania w związku z brakiem złożenia oferty dotyczącej lokalu socjalnego. Powyższe okoliczności sprawy, w szczególności postawa powódki, powoduje w ocenie Sądu drugiej instancji, iż brak jest w niniejszej sprawie podstaw do odstąpienia od obciążania strony powodowej kosztami procesu strony przeciwnej.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku wywiedzione apelacje obu stron postępowania na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił, o czym orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wobec oddalenia apelacji powódki w całości, zasadnym było uwzględnienie wniosku pozwanej zawartego w odpowiedzi na apelację i obciążenie powódki kosztami postępowania odwoławczego poniesionymi przez pozwaną. Na zasądzone przez Sąd Okręgowy koszty postępowania apelacyjnego składało się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w osobie radcy prawnego w kwocie 600 zł - ustalone na podstawie § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 tj.), przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia. O czym orzeczono jak w punkcie 2 sentencji wyroku. Ponieważ pełnomocnik powódki ustanowiony z urzędu nie złożył oświadczenia wymaganego treścią § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Sąd Okręgowy nie orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu apelacyjnym.